

כללי מושב הדין לבוררות מומחים וליישוב סכסוכים

1. הגדרות

1.1 חלק כללי

- מושב הדין** – טריבונל פרטי מעין שיפוטי לפתרון סכסוכים ומחוץ לכותלי בית המשפט ובשמו המלא "מושב הדין לבוררות מומחים וליישוב סכסוכים";
- בורר או בוררת** אשר מונו לנהל הליכי בוררות ויישוב סכסוכים בהתאם לכללי מושב הדין ואשר מוסמכים לכהן כבוררים מטעם בית הדין.
- מותב בוררות הכולל בורר אחד**, זוגי, או יותר בהתאם לנסיבות;
- פסק הבוררות**, לרבות פסק בוררות ביניים, חלקי או סופי;
- חוק הבוררות**, התשכ"ח-1968;
- מותב בוררות של שני בוררים הכוללים לפחות משפטן אחד**;
- מותב שלושה בוררים הכולל לפחות משפטן אחד**;
- עורך-דין או שופט בדימוס**, אלא אם כן הורה הנשיא אחרת;
- בעל מקצוע שאינו משפטן העומד בדרישות סף של ניסיון וותק להיחשב כבעל תפקיד לפי כללים אלה**;
- בורר משפטן מוסמך** - בורר משפטן שאושר לנהל הליכי בוררות במושב הדין;
- בורר משפטן בכיר** – שופט בדימוס, או עורך-דין שניהל לפחות 20 הליכי בוררות בסכסוכים משפטיים ובעל רישיון עורך דין לפחות 10 שנים, בכפוף לוועדת חריגים;
- בורר מומחה בכיר** – בעל ניסיון של 10 לפחות בתחום עיסוקו ומי שערך לפחות 10 חוות דעת מקצועיות בסכסוכים משפטיים, מטעם בעל דין או מטעם טריבונל שיפוטי, בכפוף לוועדת חריגים;
- בורר משפטן** – שופט בדימוס, או עורך-דין בעל רישיון עורך-דין במשך לפחות עשר שנים שאושר לנהל הליכי בוררות על ידי מושב הדין, בכפוף לוועדת חריגים;
- בורר מומחה** – מומחה בעל ניסיון של לפחות 5 שנים בתחום עיסוקו ומי שערך לפחות חמש חוות דעת עבור בעל דין או מטעם טריבונל שיפוטי, בכפוף לוועדת חריגים;
- בוררות מומחים**

הליך בוררות בפני שני בוררים: בורר משפטן ובורר מומחה שאינו משפטן, בסכסוכים בעלי אופי מקצועי בהם הייתה נדרשת חוות דעת מומחה מטעם מותב הבוררות והמנהל לפי כללי מושב הדין;

משפטית -

מגשר בכיר מוסמך - מגשר בכיר מוסמך ייחשב אחד מאלה:

1. מגשר משפטן אשר ניהל לפחות 25 הליכי גישור בתיקי בתי משפט, או שופט בדימוס אשר ניהל לפחות 15 הליכי גישור בתיקי בתי משפט.
2. כמגשר שאינו משפטן יכהן מי שניהל לפחות 25 תיקי גישור אך ככל שילווח גישור המנוהל על ידי משפטן, הוא אינו נדרש לעמוד ברף זה.

מגשר מוסמך -

מגשר משפטן או מומחה אשר ניהל לפחות 15 הליכי גישור בתיקי בתי משפט או קודם למשפט;

גישור בשניים -

הליך גישור המתנהל בפני צוות מגשרים הכולל לפחות מגשר מוסמך בכיר אחד.
נשיא מושב הדין;

הנשיא -

פתיחת הליכי

הבוררות -

מינוי חיצוני -

מועד הגשת הבקשה לבוררות במושב הדין לבוררות;
מינוי גורם אשר אושר על ידי מושב הדין לנהל הליך בהתאם לכללי מושב הדין למקרה מסוים ושאינו נמנה עם סגל מיישבי הסכסוכים במושב הדין.
מינוי גורם שכזה כפוף לכללי מושב הדין המסדירים מינוי גורם חיצוני למקרה מסוים.

לוח זמנים פרוצדורלי - לוח זמנים טנטטיבי לניהול הליך ליישוב הסכסוך;

תכנית הסמכה -

מסלול הכשרה לבעלי תפקיד מטעם מושב הדין למי שאינם עומדים בתנאי הסף של בורר משפטן ו/או בורר מומחה;

1.2. הליכים במושב הדין

גישור- הליך ליישוב סכסוכים בו נפגש צד בלתי תלוי עם הצדדים במטרה ליישב סכסוך ללא סמכות הכרעה בו בכפוף לכללי מושב הדין;

בוררות- הליך מעין שיפוטי המוסדר בחוק הבוררות, תשכ"ח-1968, בו מכריע צד בלתי תלוי בטענות הצדדים בפסק הבוררות, בכפוף לכללי מושב הדין;

גישור בשניים- הליך גישור המתנהל בפני מגשר משפטן ומגשר נוסף מומחה בתחומו שאינו משפטן, בניסיון משותף לסייע בפתרון הסכסוך בהסכמה, בכפוף לכללי מושב הדין;

גישור בליווי מומחה- גישור בפני מגשר משפטן בליווי מומחה בתחום הסכסוך במסייע בידי המגשר במלאכתו, בכפוף לכללי מושב הדין;

בוררות בליווי מומחה - הליך בוררות המתנהל בפני בורר משפטן המלווה על ידי מומחה לאורך הליך הבוררות בישיבות הבוררות הרלבנטיות, החל מתחילת הליך הבוררות ובכפוף לכללי מושב הדין;

בוררות 30/70- הליך בוררות המוכרע על דרך הפשרה על פי כללים המבחינים בין הוכחות משכנעות ביותר, משכנעות באופן חלקי ובלתי משכנעות המכריעים את היקף הסעד הנפסק לטובת או לחובת בעלי הדין, ובכפוף לכללי מושב הדין;

בוררות בלתי מחייבת- הליך בוררות המבוסס על סדר דין מהיר ושאין בפסק הבוררות כדי לחייב את הצדדים, אלא כדי להוות המלצה מסייעת בפתרון הסכסוך, ובכפוף לכללי מושב הדין.

בוררות מוגבלת

בהצעות הצדדים- הליך בוררות המכריע בין הצעות צדדים וסיום הסכסוך על דרך בחירת אחת ההצעות הסופיות בשונה מהכרעה מפשרת שבין הצעות הצדדים; ההצעה הזוכה הנה פסק הבוררות.

בוררות בהליך מואץ - הליכי בוררות בהליך מואץ הנם הליכי בוררות המתנהלים בסדר דין מיוחד בסכסוכים שהיקפם הכספי, לרבות הסך המצטבר של תביעות הדדיות, הנו עד 200 אלף ש"ח ושאוסיים אינו מחייב הליך בוררות מורכב.

בוררות גירושין - בוררות בהליכי גירושין הנה הליך בוררות אשר נועד ליישב את הסכסוך בין בני הזוג שאינו מצוי בסמכות ייחודית של בית הדין הרבני או בית המשפט לענייני משפחה. בוררות הגירושין עשויה לקבוע את דרך חלוקת הרכוש בין בני הזוג, עניינים כספיים, ולפי צורך גם בעניינים מסוימים הנוגעים למערכת היחסים המשפחתית.

2. תפקידו ועיסוקו של מושב הדין

- 2.1 מושב הדין מקיים הליכי בוררות ויישוב סכסוכים מתוך הגשמת חזון של פתרון סכסוכים באופן פרטי, מקצועי וחדשני.
- 2.2 מושב הדין וכל גורם הממונה על ידו יקיים את ההליכים המשפטיים השונים בהתאם להוראות כללים אלה.
- 2.3 מושב הדין יפעל ליישום של כללים אלה במסגרתו, כמו גם לפיתוח וליישום דרכים חדשניות ליישוב סכסוכים ולפתרוןם.
- 2.4 ניהול הליכי בוררות ויישוב סכסוכים על פי כללי מושב הדין יבוצע על ידי גורמים שהורשו על ידי מושב הדין לפעול על פי כללים אלה ובכלל זה בוררים ומגשרים מוסמכים ואחרים במסגרת מושב הדין. חל איסור מוחלט לפעול או לחקות כללים אלה מחוץ למושב הדין.
- 2.5 הליכי יישוב סכסוכים במושב הדין ייפתחו על דרך בקשה ליישוב סכסוך במקרים בהם קיימת הסכמה בין הצדדים בדבר קיום ההליכים במושב הדין; במקרים בהם דרך בשלה הסכמה בין הצדדים רשאים הם לקיים ישיבת מטרה במושב הדין על מנת לבחון דרך מוסכמת על הצדדים ליישוב הסכסוך במושב הדין.

כתב הסכמה לדוגמה על קיום ישיבת מטרה במושב הדין מצורף **כנספח 1 לכללים אלה**.
הסכם בוררות לדוגמה במושב הדין לבוררות וליישוב סכסוכים מצורף **כנספח 2 לכללים** אלה.

3. פתיחת הליכי הבוררות ויישוב הסכסוכים

- 3.1 הליך הבוררות ויישוב סכסוך במושב הדין ייפתח על דרך הגשת בקשה לבוררות בכתב ו/או ליישוב סכסוך במושב הדין (להלן "הליך יישוב סכסוך" או "הליך י"ס"). הבקשה תכלול את הפרטים הבאים, או חלקם בהתאם לנסיבות:
 - 3.1.1 פרטי הצדדים, לרבות מספר זיהוי, מען ודרכי התקשרות;

- 3.1.2 פרטי ב"כ הצדדים, לרבות שמות המשרדים, מספר רישיון עורך-דין בתוקף, מען ודרכי התקשרות;
- 3.1.3 תיאור תמציתי של הסכסוך, לרבות עמדת המבקש והסעדים שבהם הוא חפץ כגון: סעד כספי, צווי עשה, צו הצהרתי או אחר;
- 3.1.4 ההליך המבוקש לפתרון הסכסוך אם ככל שהוסכם בין הצדדים ובכלל זה בוררות, "בוררות מומחים משפטית", גישור, "בוררות מוגבלת בהצעות הצדדים", "בוררות בלתי מחייבת" או אחר; לחלופין הודעה בדבר הסכמת הצדדים לקיים פגישה במושב הדין במטרה לבחון הליך מוסכם ליישוב הסכסוך בין הצדדים ולהסכים על תנאיו.
- 3.1.5 העתק של סעיף יישוב הסכסוכים, אם וככל שקיים בין הצדדים בכתב. לחלופין, הודעה בכתב על הסכמת הצדדים לקיים ישיבה במושב הדין כאמור לעיל.
- 3.1.6 היה הסכסוך תלוי ועומד בבית המשפט, יצורף לבקשה לבוררות העתק כתבי הטענות אשר הוגשו על ידי המבקשים וכל כתב טענות רלוונטי אחר מטעמם לפתיחת תיק הבוררות, בצירוף השלמת הפרטים האמורים לעיל בשינויים המחויבים.
- 3.1.7 מידע רלוונטי אחר אשר לדעת המבקש חיוני לשלב פתיחת הליך הבוררות.

בקשה לפתיחת הליכי יישוב סכסוך לדוגמה במושב הדין מצ"ב **כנספח 3**.

4 תשובה להליך בוררות ויישוב סכסוך; טענות שכנגד

- 4.1 בתוך 14 יום ממועד המצאת הבקשה לפתיחת הליך בוררות וי"ס יהיו רשאים המשיבים בבקשה להשיב עליה (להלן – "התשובה להליך בוררות וי"ס"). התשובה להליך הבוררות וי"ס תכלול התייחסות לפרטים הבאים:
- 4.1.1 פרטי הצדדים, לרבות מספר זיהוי, מען ודרכי התקשרות;
- 4.1.2 פרטי ב"כ הצדדים, לרבות שמות המשרדים, מספר רישיון עורך-דין בתוקף, מען ודרכי התקשרות;
- 4.1.3 תיאור תמציתי של הסכסוך ועמדת המשיב ביחס לטענות אשר נטענו בבקשה ליישוב הסכסוך;
- 4.1.4 ההליך המבוקש לפתרון הסכסוך ככל שהוסכם בין הצדדים ובכלל זה בוררות, בוררות מומחים משפטית, גישור, בוררות מוגבלת בהצעות הצדדים, בוררות בלתי מחייבת, או אחר; לחלופין הודעה בדבר הסכמת הצדדים לקיים ישיבה במושב הדין במטרה לבחון הליך מוסכם ליישוב הסכסוך בין הצדדים ולהסכים על תנאיו.

- 4.1.5 העתק של סעיף יישוב הסכסוכים, אם וככל שקיים בין הצדדים בכתב. לחלופין, הודעה בכתב על הסכמת הצדדים לקיים ישיבה במושב הדין כאמור לעיל.
- 4.1.6 מידע רלוונטי אחר אשר לדעת המשיב חיוני לשלב פתיחת הליך הבוררות.
- 4.1.7 היה והסכסוך נדון בבית המשפט יצורף לבקשה לבוררות העתק כתבי הטענות אשר הוגשו על ידי המבקשים וכל כתב טענות אחר ורלוונטי מטעמם לפתיחת תיק הבוררות בצירוף השלמת הפרטים האמורים לעיל בשינויים המחויבים.
- 4.1.8 היה ובידי המשיב/ים טענות שכנגד הן יפורטו בפרק נפרד ובכלל זה הסעדים הנדרשים בגינן, כגון: סעד כספי, צווי עשה, צו הצהרתי או אחר, והכול בהתאמה לתנאי סעיף 3 בשינויים המחויבים.

פרטי תשובה לדוגמה לבקשה ליישוב סכסוך במושב הדין מצ"ב **כנספח 4** לכללים אלה.

5 תגובה לתשובת המשיבים

אם וככל שתשובת המשיבים כללה טענות שכנגד המבקשים, רשאים המבקשים להגיש את תגובתם בתוך 14 יום ממועד המצאת תגובת המשיבים בהתאם לכלל 4 בשינויים המחויבים.

פרטי תגובה לדוגמה לתשובת המשיבים מצ"ב **כנספח 5** לכללים אלה.

6 תוקפם של הכללים המחייבים

ההליכים המתקיימים במושב הדין יתקיימו בהתאם לכללים הנוהגים במושב הדין במועד הגשת הבקשה ליישוב הסכסוך, גם אם מקור הסכמת הצדדים קדם לכך, אלא אם כן קבעו הצדדים בכתב כי תחול מהדורה מוקדמת יותר.

7 ישיבת מטרה

- 7.1 בסמוך לאחר חלוף המועד להגשת הבקשות והתגובות הנדרשות לפתיחת הליך הבוררות, תיערך ישיבת מטרה עם הצדדים (להלן – "יו"ר ישיבת המטרה") במעמד הנשיא או נציג מוסמך לכך מטעם מושב הדין;
- 7.2 במקרים שבהם קיים סעיף יישוב סכסוך בין הצדדים, כדוגמת הליכי גישור ו/או בוררות, יבחן יו"ר ישיבת מטרה עם הצדדים אבני דרך יעילות ליישומם ולוח זמנים צפוי עד להכרעת הסכסוך. הצדדים יהיו רשאים, בהסכמה בכתב בלבד, אף לשנות מן המתווה אשר הוסכם בחוזה ביניהם ובלבד שהדבר יאושר על ידי מותב יישוב הסכסוך וקודם למינויו, על ידי הנשיא.

- 7.3 במקרים שבהם לא היה קיים סעיף יישוב סכסוך בין הצדדים, יפעל יו"ר ישיבת המטרה לסייע לצדדים לגבש מתווה מוסכם לפתרון הסכסוך ביעילות ומתוך הסכמה חופשית. ככל שתושג הסכמה באשר לאופיו של המנגנון ליישוב הסכסוך, יושק ההליך המשפטי בהתאם.
- 7.4 במסגרת ישיבת מטרה עשויים הצדדים לשקול, בין היתר, הליכים שונים ליישוב סכסוכים המיושמים במושב הדין לפתרון סכסוכים ובכלל זאת הליכי בוררות וגישור שונים;
- 7.5 עם סיום ישיבת המטרה ייערך "סיכום ישיבת מטרה", הכולל את הפרטים הבאים:
- 7.5.1 פרטי הצדדים ובאי כוחם, לרבות פרטי התקשרות;
 - 7.5.2 הליך ו/או הליכי יישוב הסכסוך שעליהם הסכימו הצדדים;
 - 7.5.3 לוח זמנים פרוצדורלי ככל שהושגה הסכמה בעניינו;
- 7.6 סיכום ישיבת המטרה יאושר על ידי הצדדים בחתימתם, או בכל אמצעי אלקטרוני (תכתובת דואר אלקטרוני או אחרת) או בהסכמה בדרך אחרת ויהווה הסכם בין הצדדים;
- 7.7 הצדדים יהיו אחראים באופן בלעדי בבחירת ההליך ליישוב הסכסוך; מובהר כי אין בידי גורם כלשהו כדי לפנות, או להבטיח התפתחות, או תוצאה כלשהי בהליך המשפטי. מבלי למעט, יודגש כי אין בקיום ישיבת המטרה, תוכנה או תוצאותיה בכדי להטיל על מושב הדין, או מי מנציגיו כל אחריות וכי ההחלטות יתקבלו על ידי בעלי הדין ועל אחריותם בלבד ומרצונם החופשי.
- 7.8 היה ולא הושגה הסכמה בסיום ישיבת המטרה, אלא אם כן הוסכם בין הצדדים על ארכה לסיומה, יפעל כל אחד מן הצדדים לפי שיקול דעתו בכל הליך משפטי שיחפוץ. למען הסר ספק, אין בהסכמת הצדדים לקיים ישיבת מטרה בכדי לגרוע מכל זכות משפטית העומדת לרשותם – ובלבד שיפעלו בתום לב;
- 7.9 בנסיבות המתאימות יהיה רשאי הנשיא להודיע, על יסוד בקשת הצדדים או מי מהם, כי ישיבת המטרה אינה חיונית וכי סדרי הדיון ייקבעו על ידי מותב יישוב הסכסוך שימונה;
- 7.10 יו"ר ישיבת המטרה רשאי לקיים אותה במתכונת הליך גישור שמטרתו גיבוש הסדר גישור דיוני.

8 מינוי מותב לפתרון הסכסוך

- 8.1 הנשיא ימנה את מותב הבוררות או יישוב הסכסוך ובכלל זה בורר/ת יחיד/ה, צוות בוררים בשניים, מותב תלתא, מגשר/ת, צוות מגשרים, מותב בוררות לערעור וכיו"ב, והכול בהתאם לנסיבות העניין ותוצאות ישיבת מטרה ככל שהתקיימה;
- 8.2 ככל שהצדדים יחפצו, הם יהיו רשאים להסכים בתוך 7 ימים ממועד אשר נקבע על ידי הנשיא, על מותב הבוררות, או יישוב הסכסוך בהסכמה. לא הסכימו, ימונה המותב על פי החלטת נשיא מושב הדין;

8.3 הנשיא יהא רשאי למנות, במקביל, מותב בוררות ומותב גישור שונים בזהותם, וזאת על מנת לאפשר לצדדים לנהל הליכים אלה ב"טור" או ב"מקביל", לפי הצורך ;

8.4 מותב בוררות וכל בעל תפקיד ייתן גילוי נאות בכתב למושב הדין וליתר הצדדים בדבר היכרות ממשית עם צדדים, או עם באי כוחם, או באשר לנסיבות שיש בהן חשש אובייקטיבי למילוי תפקידם בלא תלות או חשש לניגוד עניינים. אם וככל שנסיבות שכאלה יתגלו תוך כדי ההליך המשפטי, יודיע על כך בעל התפקיד בהקדם האפשרי ;

8.5 על הצדדים להביא בחשבון כי מועמד בכיר לתפקיד צפוי להיות אדם בעל מערכת היכרות קודמת וקיימת בתחום עיסוקו וכי על זו לבוא בחשבון בעת בדיקתם. על הצדדים להליכי יישוב סכסוכים במושב הדין להביא בחשבון כי על בדיקות בקשר לעברו, להיכרותו ולמערכת היחסים של המועמד להיעשות קודם למינויו, וכי בדיקה שהיה בידי בעל דין לקיים קודם לכן ולא קיים אותה כיאות תהא על אחריותו.

8.6 הנשיא ימנה בעלי תפקידים, ובכלל זה בוררים ומגשרים, מתוך סגל מושב הדין.

8.7 הנשיא יהא רשאי במקרים חריגים להציע מועמד שאינו נמנה על סגל מושב הדין אם נדרש הדבר לדעתו בנסיבות העניין – ובלבד שאותו מועמד יקבל על עצמו את כללי מושב הדין.

8.8 בקשה של בורר או בוררת שאינם נמנים על סגל מושב הדין לנהל הליך בוררות תחת כנפי מושב הדין ובהתאם לכללי תיבחן לגופה על ידי נשיא מושב הדין ותוחלט לגופה על תנאיה. מכל מקום, שימוש בכללי מושב הדין על ידי מי שאינו מורשה לכך ו/או מחוץ לכותלי מושב הדין אסורה בהחלט.

8.9 מינוי שופטים בדימוס

8.9.1 מינוי שופט בדימוס יעשה על פי בקשת הצדדים לצורך הליכי יישוב סכסוכים באופן פרטני, ובלבד שהמועמד יקבל על עצמו את כיבוד כללי מושב הדין בהתאמה.

8.9.2 אין באמור לעיל כדי למנוע צירוף או הצטרפות של שופטים בדימוס לסגל מושב הדין.

8.9.3 מושב הדין רואה בשופטים בדימוס קהילה המייצגת את עמוד השדרה השיפוטי בישראל ;

8.10 היה והצדדים מעוניינים ביוזמתם קיום הליך ליישוב סכסוך במושב הדין בפני בעל תפקיד, שאינו נמנה על סגל מושב הדין, יקבל הנשיא החלטה בבקשתם בהתאם לתנאים הבאים :

8.10.1 המועמד נמצא ראוי בכישוריו ובניסיונו על ידי הנשיא למלא את התפקיד המבוקש ואחרי שהנשיא התרשם ממנו באופן בלתי אמצעי ;

8.10.2 המועמד עומד בתנאי הסף הנדרשים בכללי מושב הדין מבעלי תפקיד ;

8.10.3 המועמד קיבל על עצמו את כללי מושב הדין כולם.

8.11 רשימת חברי הסגל במושב הדין כפופה לשינויים ובכלל זה צמצום או הרחבה בהתאם להחלטת הנשיא. חברי הסגל אינם בשום אופן שהוא בעלים של מושב הדין, ואין בעצם היותם חברים בסגל מושב הדין כדי לקיים מערכת יחסים עסקית ביניהם במסגרתו. חברי הסגל ממלאים את תפקידם ורשאים לתרום את תרומתם המקצועית לפיתוח מושב הדין במסגרתו לרבות בוועדות מקצועיות שונות. עצם הופעתם ברשימת חברי הסגל אינו משום יסוד לקשר אישי ו/או עסקי ביניהם, וככלל כל אחד מהם מקיים את ענייניו האישיים והעסקיים בלא תלות במושב הדין ו/או במי מחבריו, שאינם נמנים על בית עסקו.

8.12 מושב הדין אינו אחראי על ביצוע בדיקות באשר למועמדים אשר ימונו לצורך יישוב הסכסוך, אלא על קיום ההליך הפרוצדורלי בלבד מול המועמדים. הצדדים פוטרים את מושב הדין מכל אחריות באשר להיבטים הנוגעים לכשירות המועמד וניהול ההליך ליישוב סכסוך על ידו, לרבות תוצאותיו.

8.13 העברת בורר או בעל תפקיד מכהונתו

8.13.1 בקשה להעברת בורר או בעל תפקיד מכהונתו תוגש בתוך 10 ימים ממועד גילוי הנסיבות המהוות עילה לכך ותוגש לנשיא; שיהוי בהגשת הבקשה ייחשב כעילה לדחייתה על הסף.

8.13.2 תגובה לבקשה שכזו תוגש בתוך 7 ימים נוספים – ותשובה לה בתוך 3 ימים נוספים;

8.13.3 הנשיא, ככל שימצא לנכון, לאחר שקיבל את עמדת בעל התפקיד, יחליט בה: בנסיבות שבהן הנשיא כיהן כבעל תפקיד, יחליט בבקשה כבורר;

8.13.4 החלטת הנשיא תיחשב סופית; ככל שיוחלט על החלפת הבורר, תתחדש הבוררות מן המקום שבו הופסקה, אלא אם כן הוחלט אחרת ובהתאם להוראות הנשיא.

9 הליך הבוררות במושב הדין

ככל שלא הוסכם על סדרי דין אחרים בין הצדדים בישיבה המטרה, או על פי החלטת מותב יישוב הסכסוך (להלן – "מותב יס"), יחולו סדרי הדיון הבאים (להלן – "הליך בוררות רגיל");

9.1 הבוררות תתנהל בפני בורר יחיד;

9.2 הבורר יפעל בדרך הנראית לו המועילה ביותר לשם הכרעה צודקת של הסכסוך;

9.3 הבורר יהא פטור מניהול הבוררות והכרעתה על פי הדין המהותי, כללי הראיות וסדרי הדין הנהוגים בבתי-משפט, אלא אם כן הסכימו הצדדים אחרת ובכתב;

9.4 הוראות התוספת לחוק הבוררות ישלימו הוראות הסכם זה רק במידה שעניין לא הוסדר במפורש בהסכם בוררות זה;

9.5 הבורר יהא מוסמך להכריע בשאלת היקף סמכותו וקיומה, אם וככל שיידרש דיון בסוגיה זו במהלך הבוררות;

- 9.6 הבורר יהא רשאי, לפי בקשה שהוגשה, לחייב את בעלי הדין, או חלקם, בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות הבוררות וכן לקבוע את תנאי הערובה.
- 9.7 פסק הבוררות יהא מחייב, סופי, ויהווה מעשה בית דין בין הצדדים אלא אם כן הצדדים הסכימו קודם למינוי מותב הבוררות כי פסק הבוררות נתון לערעור באחת מן הדרכים הבאות:
- 9.8 הסכימו הצדדים כי פסק הבוררות נתון לערעור, יהא פסק הבוררות נתון לערעור בפני בורר יחיד לפי הקבוע בסעיף 21א לחוק הבוררות והתוספת השנייה, אלא אם כן הוסכם על מותב בוררים רחב יותר; הליך הערעור ייערך בפני מותב מושב הדין אלא אם כן הסכימו הצדדים בכתב אחרת וכללי מינוי מותב הבוררות יחולו בשינויים המחייבים;
- 9.9 הסכימו הצדדים כי פסק הבוררות יהא כפוף לערעור ברשות בפני בית המשפט, יחול הקבוע בסעיף 29ב לחוק הבוררות, ובכלל זה כי מותב הבוררות ינמק את פסק הבוררות בכתב ויהא כפוף לדין המהותי.

10 בוררות בפני מותב תלתא

- 10.1 סדרי הדיון החלים בפני מותב בוררות יחיד יחולו, בשינויים המחויבים, בפני מותב תלתא בכפוף לאמור להלן:
- 10.1.1 ישיבות הבוררות יתנהלו במעמד מותב הבוררות בהרכב מלא בלבד;
- 10.1.2 החלטות הבוררים ופסק הבוררות יינתנו במשותף;
- 10.1.3 היה וקיימים חילוקי דעות בין הבוררים תיחשב דעת הרוב למכריעה, לרבות אם היא שונה מחוות דעת הבורר בעל המומחיות בשאלה שבמחלוקת, אלא אם כן הסכימו הצדדים על מנגנון אחר מראש ובכתב וקיבלו את הסכמת מושב הדין והבוררים לכך;
- 10.1.4 במקרים שבהם נותרו חילוקי הדעות בין הבוררים ו/או קיימות דעות יחיד, יובאו חוות דעתם השונות בפסק הבוררות כחוות דעת רוב מכרעת לעומת חוות דעת מיעוט;

11. לוח זמנים ואבני הדרך עד לסיום מועד הבוררות

11.1 לוח זמנים פרוצדורלי

- 11.1.1 בתוך 30 יום ממועד מינויו של המותב, או עד 10 ימים אחר ישיבת הבוררות הראשונה, לפי המאוחר שבהם, ייקבע על ידי מותב הבוררות לוח זמנים פרוצדורלי ורשימת אבני הדרך לניהול הליך הבוררות עד לסיומו (להלן – "לוח הזמנים הפרוצדורלי"). מותב הבוררות יהא רשאי בהחלטתו לאמץ לוח זמנים פרוצדורלי ככל שנקבע בישיבת המטרה.

11.1.2 מותב הבוררות ייתן דעתו לחריגה מלוח הזמנים הפרוצדורלי. ככל שייקבע לוח זמנים פרוצדורלי במועד מאוחר יותר, יהא רשאי מותב הבוררות להביא ארכה זו כעילה לחיוב בהוצאות בעל הדין האחראי על ארכה זו במסגרת הכרעת פרק ההוצאות בפסק הבוררות.

11.1.3 מותב הבוררות ידווח למושב הדין על המועד שבו נקבע לוח הזמנים הפרוצדורלי ויעביר העתק הימנו. הארכת מועד זה עד 30 ימים נוספים תיעשה מטעמים מיוחדים שאותם יפרט הבורר בהחלטה נפרדת.

11.1.4 מותב הבוררות יביא בחשבון, בעת קביעת לוח הזמנים ואבני הדרך, שילוב טכניקות שיש בהן כדי ליעל את הליך ההכרעה ובכלל זה הכרעה על פי כתבי טענות בלבד; הגבלת מספר עמודי טיעון; הכרעה בפסק בוררות ביניים בחלק מן הסכסוך שיש בו כדי לסלול את הדרך לפתרון בחלקו האחר; שילוב הליך גישור נקודתי או משלים וכיו"ב. החלטות אלה יתקבלו אחר קבלת עמדת הצדדים ובמידת האפשר בהסכמה;

11.1.5 הצדדים יפעלו בהתאם ללוח הזמנים הפרוצדורלי ושינויים בו יהיו כפופים לאישור מותב הבוררות; מותב הבוררות ייתן דעתו בפסק הבוררות לעיכובים ביישום לוח הזמנים הפרוצדורלי כפועל יוצא של התנהלות הצדדים או מי מהם שהביאו לפגיעה ביעילות התנהלות הליך הבוררות – במקרים אלה יחוייב בעל הדין בהוצאות משפט הולמות בהתאם להיקף העיכוב ונסיבותיו; פסיקת הוצאות אלה תובא בחשבון גם כאשר יש בהן כדי לשקף תוצאה שונה במבחן ההוצאות מן ההכרעה שבפסק הבוררות.

11.1.6 מותב הבוררות יהא רשאי מיוזמתו לשנות מלוח הזמנים הפרוצדורלי אם מצא כי הדבר חיוני. מותב הבוררות יהא רשאי לשנות מלוח הזמנים הפרוצדורלי כל עוד אין בכך לשנות את מועד השלמת הליכי הבוררות לצורך חיבור פסק הבוררות. שינויים שיש בהם לגרום לשינוי במועד זה, מעבר לתקופת 60 הימים, ידווחו תוך נימוקם למושב הדין.

11.2 כתבי טענות מאומתים בתצהיר

ככל שהליך הבוררות יתנהל באמצעות כתבי טענות, הרי שבאין הסכמה אחרת, יוגשו כתבי הטענות בליווי תצהיר אימות עובדתי על דרך ההפניה וישמשו כתצהירי עדות מטעם בעלי הדין. בעלי הדין יהיו רשאים להשלים תצהירי עדות אלה במידע משלים לנוכח חומר נוסף שהוגש בהליך הבוררות לאחר מכן.

11.3 הליכי גילוי ועיון במסמכים

11.3.1 הצדדים ינהלו הליכי גילוי ועיון מסמכים לפי לוח הזמנים הבא, אלא אם כן הסכימו מראש לוותר על הליך זה:

11.3.2 עד 10 ימים ממועד סיום הגשת כתבי הטענות יוגשו תצהירי גילוי מסמכים הדדיים;

11.3.3 עד 7 ימים לאחר מכן יגיש כל בעל דין דרישה לעיין במי ממסמכי הצד שכנגד שאינם ברשותו ואשר הם חיוניים, לדעתו, לניהול הבוררות;

11.3.4 עד 10 ימים לאחר מכן ימציא הצד שכנגד את המסמכים המבוקשים; עלות הפקת המסמכים בעין תשולם על ידי המבקש.

11.3.5 עיכוב בלתי מוצדק בקיום לוח הזמנים הנ"ל ולחלופין לוח זמנים שאותו ימצא הבורר יעיל וראוי, תהא עילה לחיוב בעל הדין אשר התעכב בקיום הליך זה בפרק ההוצאות שבפסק הבוררות, וזאת מבלי לגרוע מכל סעד שעליו מוסמך הבורר להורות על פי דין.

11.4 תצהירי עדות וחקירות

11.4.1 בתוך 30 יום ממועד סיום הליכי גילוי המסמכים, יוגשו מטעם התביעה תצהירי עדות ראשית משלימים; בתוך 30 ימים נוספים יוגשו תצהירי הגנה משלימים. הגשת תצהירים משלימים מטעם בעלי הדין, באופן משלים לטענות כתבי הטענות שאומתו מותרת בכפוף לביאור הצורך בהגשתם בשלב זה.

11.4.2 בעל דין שאין בידו לקבל את גרסת מי מעדיו בתצהיר, יגיש בקשה לזימונו למתן עדות בעל פה ולפי צורך בזימונו על ידי הבורר ובצירוף תמצית עדותו. מותב הבוררות יוציא צו בהתאם לנסיבות, ולפי צורך אף יזמן את העד באמצעות בית משפט.

11.4.3 מותב הבוררות; רשאי לקצר או להאריך מועד זה בהתאם לשיקול דעתו ובהתאם לנסיבות.

11.4.4 עד 7 ימים קודם למועדי שמיעת העדים יהא רשאי בעל דין להודיע כי הוא מוותר על חקירת מצהיר כזה או אחר.

11.4.5 אם וככל שבעל דין סבור כי משך החקירה יהא ארוך מזה שהוקצב בלוח הזמנים הפרוצדורלי, יודיע על כך לפחות 7 ימים קודם למועד ישיבת שמיעת העדים; על בעל דין שחקירתו תיארך מעבר למתוכנן באופן מהותי ושלא כפועל יוצא מהתנהלות העדים הנחקרים יביא בחשבון כי יכול ויחויב בהוצאות בגין התנהלות זו בפסק הבוררות.

11.5 סיכום טענות הצדדים

11.5.1 בעלי הדין יסכמו את טענותיהם בעל פה ככל הניתן בהתחשב בהיקף הסכסוך ומורכבותו ולחלופין בכתב בהתאם ללוח הזמנים הבא:

11.5.2 סיכומי תביעה יוגשו עד 30 יום ממועד סיום ההליכים הנדרשים לכך;

11.5.3 סיכומי הגנה יוגשו עד 30 ימים לאחר מכן;

11.5.4 סיכומי תשובה מטעם התביעה יוגשו בתוך 15 ימים נוספים, ככל שיחפצו בכך.

11.6 עם סיום ההליכים הנדרשים לחיבור פסק הבוררות, ישלים מותב הבוררות את מלאכת הכרעת הסכסוך.

12 מקום הבוררות

12.1 הבוררות תתנהל בהיכל מושב הדין, אלא אם כן הורה הנשיא או שהצדדים ומותב הבוררות הסכימו על ניהול הבוררות במשרד מותב הבורר, או במקום בלתי תלוי ונאות אחר.

12.2 הצדדים יישאו בהוצאות ניהול הבוררות, נוסף לשכרו של מותב הבוררות, בחלקים שווים.

13 שפת הבוררות

13.1 ככל שלא הוסכם אחרת, הבוררות תתנהל בשפה העברית.

13.2 הצדדים רשאים להסתייע במתורגמנים, היה והשפה העברית אינה שגורה בפייהם או נדרשת בזמן אמת להתנהלות מקצועית בדיונים.

13.3 תרגום המסמכים ייעשה על פי הוראות מותב הבוררות.

14 שמירת סודיות ודיסקרטיות

- 14.1 פרטי הליכי בוררות יישמרו בסודיות ובדיסקרטיות והצדדים לא ימסרו מידע הנוגע לסכסוך לצד ג', למעט מידע הנדרש על פי דין ובכלל זה קיום הליכים משפטיים חיצוניים כדוגמת אישור פסק בוררות, צווים זמניים באמצעות בתי משפט וכיוצא באלו.
- 14.2 מותב הבוררות לא יעביר, למעט למושב הדין, פרטים בדבר הליכי הבוררות אשר הם מנהלים אלא אם כן הדבר נדרש על פי דין, או במסגרת הליכים משפטיים המתנהלים ברשויות בקשר להליכי הבוררות ועמדתם נדרשת על פי החלטה שיפוטית.
- 14.3 נציג משוב הדין יהא רשאי להיות נוכח בישיבה הנערכת במסגרת מושב הדין ובלבד שהדבר יתואם מראש ויקבל את הסכמת הצדדים. נציג מושב הדין ישמור סודיות מלאה של ההליך ותכניו כלפי צד ג' שאינו מושב הדין ובכלל זאת לא ישוחח עם מותב הבוררות בעניין הישיבה, למעט אם ניתן אישור הצדדים לכך מראש; הצדדים לא יזמינו את נציג מושב הדין לעדות ולא יחקרו אותו בקשר עם נוכחותו בהליך הבוררות. מטרת נוכחות נציג מושב הדין הנה להתרשם באופן בלתי אמצעי מן הבוררות המתנהלת ולטובת מחקר ופיתוח מושב הדין.
- 14.4 מותב הבוררות יהא רשאי להסתייע בעוזרים משפטיים עורכי דין, בדומה לסיועם של אלו לשופטים בבתי משפט. העוזרים המשפטיים ישמרו על כללי הסודיות והדיסקרטיות בדומה לחובות החלול על מותב הבוררות.
- 14.5 מותב הבוררות יהא רשאי גם לארח בישיבות הבוררות, בוררים מתלמדים או סטודנטים אשר קיבלו את אישור מושב הדין לצרכי לימוד והשכלה.

15. ישיבות הבוררות ותיעודן בפרוטוקול בכתב ובווידיאו

- 15.1 ישיבות הבוררות יתועדו בפרוטוקול בכתב, או בהקלטה קולית מתומללת לפי החלטת מותב הבוררות בנסיבות העניין והיקפו. בעלי הדין יישאו בעלויות תיעוד ישיבות הבוררות בחלקים שווים.
- 15.2 מותב הבוררות יהא מוסמך לקיים ישיבות בוררות תוך שימוש באמצעי תקשורת מתקדמים כשיחות וידיאו, שיחות ועידה ו/או אמצעים אחרים לשם ניהולו היעיל של הליך הבוררות.
- 15.3 תיעוד ישיבה חזותית באמצעי וידיאו קונפרנס ילווה בתמלול בכתב, אלא אם כן הצדדים ויתרו על כך והדבר היה מוסכם על מותב הבוררות. מכל מקום, ישיבה חזותית באמצעי תקשורת אינטרנטית תתועד בהקלטה חזותית או קולית היה ויחלט לוותר על תיעודה בווידיאו.

16. מומחיות והערכה

- 16.1.** מותב הבוררות יהא רשאי לפעול גם כמומחה ו/או מעריך והכול לפי שייראה לבורר במהלך הבוררות.
- 16.2.** מבלי לגרוע מן האמור לעיל, יהא רשאי מותב הבוררות למנות מומחה, אם מצא כי הדבר נדרש לבירור הסכסוך, לפי דעתו, או על-פי בקשה של מי מבעלי הדין.
- 16.3.** הצדדים יישאו בהוצאות המומחה בחלקים שווים, אלא אם כן החליט מותב הבוררות אחרת לפי בקשה של מי מהם.
- 16.4.** מותב הבוררות יהא רשאי לזמן את המומחה ליתן עדות ויהא רשאי להחליט על דרך מתן עדותו בהליך הבוררות. למען הסר ספק, מומחה היושב במותב של 2 בוררים לא יזומן לעדות ולא ייחקר בכל דרך שהיא.
- 16.5.** אין באמור לעיל, למעט מזכותו של מותב בוררות רחב מבורר יחיד, למנות מומחה והיה ונמצא כי הדבר נדרש למותב לשם הכרעה בבוררות. על מותב בוררות בשניים יחולו הוראות מיוחדות אשר יפורטו בפרק נפרד.

17. סעדים זמניים

17.1. הסמכות

- 17.1.1.** מותב הבוררות יהא מוסמך ליתן צו מניעה או צו עשה זמניים אשר תחולתם ביחסים הישירים בין בעלי הדין.
- 17.1.2.** אין בכך כדי למנוע את הגשת הבקשה לסעד זמני ישירות לבית המשפט ו/או קבלת הוראות הימנו בעניין זה, לרבות ביוזמת מותב הבוררות.

17.2. הבקשה והכרעתה

- 17.2.1.** בקשה לסעד זמני תומצא לצד שכנגד עם הגשתה, אלא אם כן הוגשה מנימוקים מיוחדים במעמד צד אחד.
- 17.2.2.** לבקשה יצורפו תצהיר מטעם המבקש וכתב התחייבות להבטחת כל נזק שייגרם למשיב או לצד ג' כתוצאה ממתן הסעד המבוקש.
- 17.2.3.** בעל דין רשאי מנימוקים מיוחדים לפנות בבקשה למתן סעד זמני עוד טרם הגשת כתבי טענות בתיק הבוררות.
- 17.2.4.** הורה מותב הבוררות על מתן סעד זמני, יהא מוסמך להורות על מתן ביטחונות בהתאם לשיקול דעתו.

17.2.5. החלטה בדבר מתן סעד זמני אפשר שתשונה או תבוטל בכפוף לנסיבות העניין ועל יסוד בקשה מנומקת של בעל דין הנתמכת בתצהיר.

18. שאילתת נשיא

מותב הבוררות אשר נדרש לסוגיה בדיני בוררות רשאי להפנות שאילתא לנשיא, וזאת אם מצא כי עמדה מקצועית חיונית עבורו לצורך הכרעה בעניין שלפניו – ובלבד שקיבל את הסכמת הצדדים לכך מראש. הנשיא יהא רשאי, אחר עיון בבקשת השאילתא, ליתן את חוות דעתו. הליך האבעיה בפני הנשיא ייעשה בידיעת הצדדים ובסקיפות. אין באמור בעמדת הנשיא כדי להתערב בשיקול דעת הבורר והחלטתו, ועמדת הנשיא עצמה אינה עומדת לחקירה כלשהי, הגם שהצדדים רשאים להסתייע בה בהמשך הבוררות.

19. פסק הבוררות

- 19.1.** מותב הבוררות רשאי לתת פסק בוררות כספי, הצהרתי, צו עשה/לא תעשה, צו ביצוע בעין וכל סעד אחר שבית המשפט הוסמך לתיתו, וכן רשאי הוא לתת פסק ביניים המכריע בנושא הבוררות חלקים חלקים והחלטות לפי שיקול דעתו.
- 19.2.** מותב הבוררות ינמק את פסק הבוררות, אלא אם כן יודיעו בעלי הדין כי הם פוטרים אותו מכך.
- 19.3.** מותב הבוררות יחתום על פסק הבוררות ויציין את מועד חתימתו.
- 19.4.** מותב הבוררות לא יהיה חייב להקריא בפני הצדדים את פסק הבוררות, ו/או פסקי ביניים ו/או החלטות, ו/או צווים למיניהם ורשאי הוא להעבירם לצדדים בדואר רשום, או באמצעי תקשורת דיגיטלית.
- 19.5.** פסק הבוררות יינתן ככל האפשר בתוך 90 יום ממועד סיום הליכי הבוררות הנדרשים לשם עריכתו, ובכלל זה אחרון הסיכומים, או ההליכים מטעם בעל הדין שנדרש לכך. הבורר מוסמך, לפי שיקול דעתו הבלעדי, להאריך מועד זה לתקופה נוספת בציון הנימוקים לכך ובלבד שיקבל את רשות הנשיא לכך. הליך הבוררות יוארך בהתאם להודעת הבורר.

20 . פסק בוררות בהסכמה

- 20.1.** ככל שהצדדים הסכימו על סיום הסכסוך בהסכם אחרי שלב הגשת כתבי הטענות, רשאי מותב הבוררות ליתן תוקף של פסק בוררות להסכמת הצדדים ;
- 20.2.** היה והסכמת הצדדים הושגה קודם לכן, יהא להסכמה זו תוקף חוזי בין הצדדים וכתבי הטענות יימחקו.

20.3. היה והצדדים פנו להליך גישור במסגרת הליך הבוררות, ייערך הסדר גישור ביניהם ותיק הבוררות יובא לסיומו בהחלטה פרוצדוראלית.

21 . בוררות מומחים משפטית

21.1. "בוררות מומחים משפטית" הנה הליך בוררות המתנהל בפני מותב בוררות בפני שני בוררים, האחד משפטן והשני בעל מקצוע שאינו משפטי, וזאת במטרה להכריע את הסכסוך תוך שילוב היתרון המקצועי היחסי של כל אחד מן הבוררים במשותף ביישוב הסכסוך והכרעתו.

21.2. סדרי הדיון החלים בפני מותב הבוררות יחיד יחולו, בשינויים המחויבים, בפני מותב של שני בוררים בכפוף לאמור להלן :

21.2.1. ישיבות הבוררות יתנהלו במעמד מותב הבוררות במלואו בלבד.

21.2.2. החלטות הבוררים ופסק הבוררות יינתנו במשותף.

21.2.3. היה וקיימים חילוקי דעות בין הבוררים, והשאלה שבמחלוקת מצויה בתחום המומחיות של הבורר שאינו משפטן, חוות דעתו תקבל קול נוסף ומכריע; בכל שאלה אחרת חוות דעתו של המשפטן תקבל קול נוסף ותהא המכרעת. למען הסר ספק, בשאלה הנוגעת למידת הסעד, עמדת המשפטן תהא עדיפה אם וככל שעמדות הבוררים יימצאו שונות בעניין זה.

21.2.4. היה וקיימת מחלוקת איזו מעמדות הבוררים היא המכרעת, היא תועבר כשאלתא פנימית לנשיא אשר ינחה את הבוררים בדבר, ופסק הבוררות יושלם בהתאם; היה ותיוותר בכל זאת מחלוקת בין הבוררים, יכריע בה הנשיא. לפי צורך ובכפוף לשיקול דעת הנשיא, תופיע הערתו בעניין זה בפסק הבוררות והכרעתו באיזו מי מעמדות הבוררים היא המכרעת תהווה חלק מפסק הבוררות. לעניין זה תיחשב עמדת הנשיא, או מי שימנה לצורך זה כעמדת בורר נוסף והוא לא יידרש להיכנס לענייני הסכסוך מעבר לקבלת החלטה בשאלה זו.

21.2.5. הליך השאלתא הפנימית ייעשה ללא עירוב הצדדים בכל דרך שהיא, אך יצוין בפסק הבוררות.

21.2.6. במקרים שבהם התקיימו חילוקי הדעות בין הבוררים, יובאו חוות דעתם השונות בפסק הבוררות כחוות דעת מכרעת לעומת חוות דעת מיעוט ובכפוף לאמור לעיל בתוספת הנחייתו ו/או הכרעתו בדבר העמדה המכריעה בין עמדות הבוררים.

21.2.7. היה והוסכם בין הצדדים כי פסק הבוררות יינתן על פי הדין המהותי, בין אם על פי דיני הראיות ובין אם לאו, ייקבע חלק זה על ידי הגורם המשפטי בצוות הבוררים.

22.2.8. פסק הבוררות ייחתם על ידי שני הבוררים, לרבות אם דעתו של אחד מהם התקבלה כדעה מכריעה בפסק זה. ככל שתוסף עמדת הנשיא, יוסיף הנשיא את חתימתו על פסק הבוררות. לעניין זה תיחשב דעת הנשיא כעמדת בורר שלישי בעניין לו נדרש.

22.2.9 הצדדים מסמיכים בזאת את הבוררים לקבל את עמדת הנשיא, או מי שימונה על ידו כבורר נוסף בהליך זה אשר יהא מוסמך להכריע מהי העמדה המכריעה מבין עמדות הבוררים בהליך האמור לעיל בלבד.

22. בוררות משפטית בליווי מומחה

22.1. בוררות משפטית בליווי מומחה תנוהל על ידי בורר משפטן יחיד ובנוכחות מומחה מטעמו אשר ימונה בסיועו של מושב הדין. המומחה ילווה את הבוררות לאורך שלביה הרלוונטיים, לצדו של הבורר המשפטן. הבורר המשפטן ייחשב למותב הבוררות לעניין זה.

22.2. מותב הבוררות יהא רשאי להיוועץ במומחה בישיבות הבוררות ולקבל דעתו בעניינים שוטפים: הבורר יהא רשאי גם לבקש את דעתו בכתב של המומחה שלא בישיבת הבוררות ובלבד שתכתובת זו תתועד בזמן

אמת לצדדים; למען הסר ספק, הצדדים לא יפנו למומחה, אלא ברשות מראש של מותב הבוררות.

22.3. מותב הבוררות רשאי למנות את המומחה לקיים ישיבות עם הצדדים שלא בנוכחות הבורר ולפעול לפי מיטב

שיקול דעתו לגיבוש חוות דעת מקצועית; מותב הבוררות יפעל כמיטב יכולתו למקד את המומחה בסוגיות הרלוונטיות בכתב המינוי אחרי שנתן לצדדים הזדמנות למסור את עמדתם בדבר נושאים אלה.

22.4. הצדדים יהיו רשאים אך לא חייבים להמציא חוות דעת מטעמם בהתחשב בליווי המומחה את הבוררות;

22.5. מינוי מומחה מטעם מותב הבוררות יכול שיעשה כבר בתחילת הליך הבוררות ועוד קודם לקבלת חוות דעתם מומחים מטעם הצדדים, אם בכלל.

22.5 דיון מומחים

22.5.1. מותב הבוררות יקיים מוקדם ככל הניתן דיון מקצועי בנוכחות המומחה והמומחים מטעם בעלי הדין, ככל שמונו כאלה לצורך דיון וליבון סוגיות מקצועיות בתחום המומחיות הרלוונטי וקודם לחקירת עדים, אלא אם כן מצא שאין בדיון שכזה לתרום לקידום בירור המחלוקת. מותב הבוררות יפעל לגבש רשימת הבנות ומחלוקות כפועל יוצא מדיון זה על מנת למקד את המחלוקות שבין הצדדים ולייעל את ההתדיינות.

22.5.2. ככל שהמומחה יחבר חוות דעת, מותב הבוררות יהא רשאי לזמן ישיבה שבה יציג המומחה את חוות דעתו ויקיים דיון, לרבות שאלות הבהרה וביאור של חוות הדעת קודם לחקירתו;

- 22.6.** אחרי דיון זה יהיו רשאים הצדדים להגיש שאלות הבהרה בתוך 10 ימים ותשובות המומחים יינתנו בתוך 10 ימים נוספים ;
- 22.7.** לפי צורך, ובפרט אם נדרש הדבר, ייחקר המומחה על חוות דעתו ;
- 22.8.** יתר סדרי הדין יהיו בהתאם לסדרי הדין הקבועים לניהול בוררות בפני בורר יחיד בשינויים המתחייבים ;
- 22.9.** הבורר יכריע בסכסוך בפסק בוררות מנומק ;

23. בוררות מוגבלת בהצעות הצדדים

23.1 הצדדים רשאים להחליט כי ברצונם בניהול "בוררות מוגבלת בהצעות הצדדים". הצדדים רשאים ליישם הליך זה ביחס לכל הבוררות, או ביחס לחלק מסוים בה. החליטו הצדדים כאמור לעיל, ינוהלו הכללים הבאים :

- 23.1.** הצדדים יגישו כתבי טענות כפי שיקבע מותב הבוררות, על פי סדר הדיון שיקבע מותב הבוררות.
- 23.2 כתבי התביעה וכתבי ההגנה יוגשו בתוך 14 יום וכתבי תשובה בתוך 7 ימים אלא אם קבע מותב הבוררות אחרת ;
- 23.2. כתבי הטענות יאומתו בתצהיר אימות וייחשבו לתצהירי עדות ראשית מטעמם. השלמת תצהירי עדות ראשית תותר מטעמים מיוחדים בלבד .
- 23.3. הצדדים יצרפו לכתבי טענותיהם את המסמכים התומכים בטענותיהם ;
- 23.4. אם וככל שהצדדים לא יוותרו על הליך גילוי ועיון במסמכים, הוא יבוצע לפי לוח הזמנים אשר קבוע בפרק המסדיר את סדרי הדיון בפני בורר יחיד.
- 23.5. מותב הבוררות רשאי לקיים דיון מקדמי לפי שיקול דעתו, או לפי בקשת מי מהצדדים, במטרה ללבן את המחלוקות שבין הצדדים, להבהירן, ובהתאם לנסיבות אף לגבש הסכמות ביניים.
- 23.6. מותב הבוררות יהא רשאי לשאול שאלות ואף לדרוש את עמדת בעלי הדין לטענות הצד שכנגד, מבלי שהדבר ייחשב להתערבות בזכות הטיעון.
- 23.7. לפי מועד שיקבע על ידי מותב הבוררות יגיש כל צד מותב הבוררות בכתב, במקביל ובנפרד, את הצעתו הטובה ביותר לסיום הסכסוך בין הצדדים ; הצעות הצדדים תועברנה במקביל ובנפרד ויהיו מנומקות. מותב הבוררות יעביר לכל אחד מן הצדדים את הצעת הצד שכנגד. הצדדים רשאים להסכים כי ההצעות יועברו למושב הדין וזה יעבירן יחדיו לבורר לצורך העברתן לצדדים ובלבד שהדבר תואם מראש עם מושב הדין.
- 23.8. לפי בקשת בעל דין, או אם סבר מותב הבוררות שיהא בכך משום תועלת, רשאי הוא לזמן דיון באשר להצעות שאשר הוגשו לבורר.

- 23.9. עד 14 ימים לאחר הדיון הנ"ל יהא כל אחד מן הצדדים רשאי להגיש הצעה מנומקת סופית בכתב לפתרון הסכסוך מטעמו ל מותב הבוררות ולחלופין למושב הדין כאמור לעיל ובלבד שתיאום הדבר נעשה מראש עם מושב הדין; מותב הבוררות יעביר העתק מן ההצעות שקיבל לצד שכנגד בהתאמה.
- 23.10** הצדדים יהיו רשאים בתוך 7 ימים נוספים להשלים טיעון בכתב לנוכח ההצעות הסופיות בהיקף של עד 5 עמודים, אלא אם כן קבע מותב הבוררות אחרת.
- 23.11** מותב הבוררות יהא רשאי לאמץ את אחת מהצעות הצדדים הסופיות ובלבד שיש בה לשכנע יותר בהשוואה להצעת הצד שכנגד בדבר תוצאת הכרעת הסכסוך העדיפה לדעתו, וזאת על פי החומר הקיים המצוי בתיק הבוררות והתרשמותו המשלימה. הבורר יהא רשאי לנמק את החלטתו אך אינו חייב לעשות כן. החלטת הבורר תהא פסק בוררות לכל דבר ועניין.
- 23.12** למען הסר ספק, הבורר לא יהא רשאי להכריע על דרך הפשרה בין הצעות הצדדים.
- 23.13** הצדדים מקבלים על עצמם את תוצאת ההכרעה של הבורר כפסק בורר סופי וללא ערכאות ערעור כהגדרתן בחוק.
- 23.14** הבורר יהא רשאי לקבוע ולהשלים סדרי דין משלימים או שונים לפי שיקול דעתו ובלבד שמתכונת הליך הבוררות בהתאם לאופיו הנ"ל תישמר. למרות האמור לעיל רשאי מותב הבוררות להכריע על פי עמדת הצדדים בכתב ללא צורך במפגש חזותי ובלבד שהסכמת הצדדים ניתנה לכך.
- 23.15** על הליך בוררות במתכונת זו לא יתקיים הליך ערעור.

24. בוררות 70/30 על דרך הפשרה

- 24.1** בוררות 70/30 על דרך הפשרה (להלן – "בוררות 70/30") הנה הליך בוררות אשר מטרתו להכריע באופן המשקף תוצאת פשרה בין טענות הצדדים ובהתחשב בשיעור הוכחתו על פי סדרי דין מיוחדים כמפורט להלן:
- 24.2** הצדדים יגישו כתבי טענות בהיקף עמודים מוגבל אשר ייקבע על ידי מותב הבוררות.
- 24.3** כתבי הטענות יאומתו בתצהיר אימות וייחשבו לתצהירי עדות ראשית מטעמם. ככל שברצון בעלי הדין להציג עדויות נוספות הן יוגשו בתצהירים, אלא אם כן ייקבע אחרת.
- 24.4** אם וככל שיידרש הדבר, ייערך הליך גילוי ועיון במסמכים וייקצב זמן מוגבל לחקירות בעלי הדין ולפי צורך לזמן עדים נוספים.

- 24.5. מותב הבוררות יהיה רשאי לקיים ישיבה אחת ויותר עם הצדדים ולהעלות שאלות על מנת ללבן ולבאר את המטרות מבלי שהדבר ייחשב לפגיעה בזכות הטיעון.
- 24.6. יתר סדרי הדין ייקבעו לפי שיקול דעת מותב הבוררות, לרבות שינוי סדרי הדין הנ"ל.
- 24.7. הכרעת הסכסוך תיעשה באופן הבא:
- 24.7.1. כל סעד שמותב הבוררות לא שוכנע בצדקתו ו/או בהוכחתו ייחשב בשיעור שלא יעלה על 30% – ודינו דחייה;
- 24.7.2. כל סעד אשר לדעת מותב הבוררות זכאי לו המבקש באופן משכנע ביותר, ייחשב כמשכנע בשיעור של 70% ויותר ויתקבל במלואו.
- 24.7.3. כל סעד אשר לדעת הבורר נמצא משכנע בין שתי האפשרויות הנ"ל יתקבל בהתאם להערכת מותב הבוררות שתהא בין 30%-70% ממידתו.
- 24.8. פסק הבוררות יהיה מנומק אלא אם כן פטרו הצדדים את מותב הבוררות מנימוק הפסק.

25. בורות בהליכי גירושין

- 25.1. בורות בהליכי גירושין הנה הליך בורות אשר נועד ליישב את הסכסוך בין בני הזוג שאינו מצוי בסמכות ייחודית של בית הדין הרבני או בית המשפט לענייני משפחה. בורות הגירושין עשויה לקבוע את דרך חלוקת הרכוש בין בני הזוג, עניינים כספיים, ולפי צורך גם בעניינים מסוימים הנוגעים למערכת היחסים המשפחתית.
- 25.2. הורות תתנהל בפני שני בוררים בעלי מגדר שונה, לעיתים שני בוררים משפטיים, כאשר האחד מתמחה בתחום דיני המשפחה והאחר בתחום דיני הורות, או בפני משפטן ובורר בעל מקצוע מתאים, כדוגמת אקטואר או מומחה אחר.
- 25.3. הכרעות הבוררים יהיו משותפות, בכפוף לכך שבמקרה של חילוקי דעות בין הבוררים הדעה המכריעה תהא של הבורר המשפטן בתחום דיני המשפחה.
- 25.4. אין באמור למעט מניהול הליך בורות גירושין בפני בורר משפטן יחיד ובהתאם לכללי הורות של מושב הדין החלים על הליך בורות בפני בורר יחיד. במקרה כזה הבורר המשפטן יהא רשאי להסתייע ביעוץ מקצועי בדיני בורות מאת הנשיא, או מי שהנשיא ימנה לכך שלא רק על דרך שאילתת נשיא, כי אם אף על דרך נוכחותו בישיבה עצמה. הבורר יהא רשאי לקבל כל החלטה לפי שיקול דעתו, ואין בהיוועצות זו לחייב אותו בקבלת האמור בה.
- 25.5. במקביל להליך הורות, מומלץ לצדדים למנות מגשר אשר יהיה בו לסייע בידם בגיבוש הסכמות תוך כדי הליך הורות, דבר שאף עשוי לחסוך את הצורך בהכרעת הדין בפסק

הבוררות ולחסוך בזמן ובעלויות. בכל מקרה, המגשר ומותב הבוררות לא יקיימו כל קשר ביניהם בענייני הגישור או הבוררות.

25.6. ככל שהליך הגישור הביא לסיום הסכסוך ייערך הסדר גישור בין הצדדים והליך הבוררות יובא לסיומו בהחלטה פרוצדוראלית.

25.7. פסק הבוררות ייחתם בפני שני הבוררים, אלא אם כן התנהל בפני בורר יחיד.

26. הליכי בוררות בהליך מואץ

26.1. הליכי בוררות בהליך מואץ (להלן – "הליכי בוררות בהליך מואץ"/"הליכי בוררות מואצת") הנם הליכי בוררות המתנהלים בסדר דין מיוחד בסכסוכים שהיקפם הכספי, לרבות הסך המצטבר של תביעות הדדיות, הנו עד 200 אלף ש"ח ושאופיים אינו מחייב הליך בוררות מורכב.

26.2. הליכים אלו התנהלו לפי 3 מסלולי דיון:

26.2.1. בוררות אקספרס הנה הליך בוררות המתקיים בפני מותב בוררות יחיד בסכסוך שהיקפו הכולל גבוה מסך של 100 אלף ₪ ואינו עולה על סך של 200 אלף ₪ בהתאם לכללי מושב הדין.

26.2.2. בוררות בזק הנה הליך בוררות המתקיים בפני מותב בוררות יחיד בסכסוך שהיקפו הכולל גבוה מסך של 50 אלף ₪ ואינו עולה על סך של 100 אלף ₪ בהתאם לכללי מושב הדין.

26.2.3. בוררות קטנה הנה הליך בוררות המתקיים בפני מותב בוררות יחיד בסכסוך שהיקפו הכולל אינו עולה על סך של 50 אלף ₪ בהתאם לכללי מושב הדין.

26.3. הליכים אלו יתנהלו בהתאם לנספח כללי מושב הדין לניהול בוררות בהליך מואץ לכללים אלה.

27. בוררות בלתי מחייבת

27.1. בוררות בלתי מחייבת הנה הליך בוררות אשר מטרתו לפסוק בסכסוך בין בעלי הדין באופן בלתי מחייב, היינו תוצאת פסק הבוררות תהא בלתי אכיפה, במעמד המלצה בלבד לבעלי הדין, לא תחייב אותם ולא תהווה מעשה בית דין. מטרתו של ההליך לשמש ככלי בידי הצדדים להחליט בדבר יישוב הסכסוך ביניהם, לרבות במשא ומתן ישיר, בסיועו של מגשר, או בהליך בוררות מחייב נפרד.

27.2. קיומו של הליך בוררות בלתי מחייב כפוף להסכמת הצדדים בכתב ומראש.

27.3. הליך בוררות בלתי מחייב ייערך בסדר דיון מהיר ויעיל באופן אשר יתווה התרשמות עקרונית של מותב הבוררות מן הסכסוך, בשונה מהכרעת הליך בוררות מחייב.

27.4 הדברים והמסמכים אשר הוחלפו בהליך בוררות בלתי מחייבת, לרבות כל החלטה ו/או פסק בוררות בלתי מחייב, לא יחייבו את הצדדים בשום אופן שהוא בהתאם לכלל הראייתי החל על הליכי גישור בסעיף 79ג (ד) לחוק בתי המשפט. בכלל זה, מתחייבים הצדדים שלא לצטט דברים אשר נמסרו בהליך זה ולא להביאם בכל הליך שיפוטי אחר ולא להזמין את מותב הבוררות ליתן עדות או חוות דעת כלשהי בכל הליך אם וככל שיתקיים בהמשך להליך זה.

27.5 באין החלטה אחרת של מותב הבוררות יחולו סדרי הדיון הבאים :

27.5.1 טענות התביעה ייטענו בעל פה ולחלופין באופן תמציתי בכתב.

27.5.2 ככל שטענות התביעה נטענו בעל פה, ייטענו טענות ההגנה במועד נפרד; ככל שטענות התביעה הוגשו בכתב, יוגש כתב הגנה קודם לשיבת הבוררות.

27.5.3 לכתבי הטענות יצורפו מסמכים ואסמכתאות תומכות.

27.5.4 הואיל ופסק הבוררות בלתי מחייב, יתנהל הליך הבוררות הבלתי מחייבת ללא הליכי גילוי ועיון במסמכים וללא תצהירים וחקירות, אלא אם כן הוסכם בין הצדדים אחרת בהסכם הבוררות.

27.5.5 בישיבת הבוררות יציג כל צד את עמדתו בעל פה ויפנה לאסמכתאות ולהוכחות מטעמו.

27.5.6 מותב הבוררות יהא רשאי להעלות שאלות מטעמו ויקיים דיון בין הצדדים.

27.5.7 בהתאם להיקף התיק יכול ויתנהלו כמה ישיבות בוררות.

27.5.8 בסיום הישיבות יסכם כל צד את טענותיו בקצרה.

27.5.9 מותב הבוררות יוציא תחת ידו פסק בוררות בלתי מחייב בכתב או בעל פה על פי החומר אשר בפניו וההתרשמות מן הצדדים ועמדותיהם. מותב הבוררות אף רשאי לקבוע בפסק הבוררות אומדן אשר יציג טווח של מינימום – מקסימום ברכיבים אשר למיטב הערכתו אין בידו לתת את דעתו בשלב זה לערך כמותי מדויק יותר.

27.6 מוסכם על הצדדים כי עמדת מותב הבוררות ו/או תוצאותיה לא תהווה עילה כלשהי לתביעה או טענה כנגד מושב הדין או המותב, בין אם היתה מקובלת ובין אם לאו על הצדדים או מי מהם, ובין אם הובילה ליישוב הסכסוך ובין אם לאו. הצדדים מודעים לכך שאין בהליך בוררות בלתי מחייבת לדמות הליך בוררות אמת על כל מרכיביו אך יש בו כדי לספק המלצות מפי גורם אובייקטיבי בדבר התרשמותו מן הסכסוך, הצדדים וטיעוניהם.

27.7 הצדדים יהיו רשאים בהמשך להליך בוררות בלתי מחייבת לקיים ישיבת מטרה נוספת במושב הדין על מנת לכלכל את צעדיהם בדבר המשך ההליכים לפתרון הסכסוך באופן מלא.

28. ערעור על פסק בוררות

- 28.1. היה והצדדים הסכימו כי פסק הבוררות יהיה כפוף לערעור בפני מותב בוררות יחיד, בהתאם להוראות סעיף 21א לחוק הבוררות, יחולו הכללים הבאים :
- 28.2. צד המעוניין להגיש ערעור יעשה כן בתוך 30 יום ממועד מתן פסק הבוררות. תשובה לערעור תוגש בתוך 30 יום נוספים, וככל שהוחלט על הגשת ערעור שכנגד, הוא יוגש יחד עם התשובה עד למועד מינוי מותב הבוררות שבערעור יוגשו כתבי הטענות למושב הדין.
- 28.3. הליך הערעור יתנהל בפני הבורר בערעור על פי כללי התוספת השנייה לחוק הבוררות וכל הוראות הדין ואולם, למרות האמור בתוספת השנייה, יהא רשאי מותב הבוררות בערעור בנסיבות חריגות לשמוע עדים מטעמים מיוחדים שירשמו.
- 28.4. לא הסכימו הצדדים על זהות מותב הבוררות בערעור עד 10 ימים אחרי הגשת כתב הערעור, ימנה הנשיא מותב בוררות לערעור, מתוך רשימת הבוררים במוסד, אלא אם כן מצא שיש למנות בעל תפקיד מחוץ לסגל מושב הדין.
- 28.5. יתר כללי הערעור יהיו בהתאם להוראות חוק הבוררות.

29. הליך הגישור במושב הדין

- 29.1. הליך הגישור במושב הדין יתקיים בכל מקרה שבו יפנו צדדים באופן יזום ו/או על פי כתב מינוי או הפניה של טריבונל שיפוטי או מעין שיפוטי לקיים הליך גישור במטרה ליישב את הסכסוך בין הצדדים.
- 29.2. מותב בוררות וכל בעל תפקיד אחר יהא רשאי להפנות את בעלי הדין להליך גישור בפני מגשר הפועל במסגרת מושב הדין, אלא אם כן החליטו הצדדים על גישור בפני גורם אחר.
- 29.3. בורר היושב בדין לא יכהן כמגשר באותו תיק.
- 29.4. מגשר היושב בדין כמגשר לא יכהן כבורר באותו סכסוך, אלא אם כן הסכימו על כך הצדדים בכתב, ויתרו על כל טענה הקשורה בניהול הליך הגישור ושקדם להליך הבוררות בעניין ניהול הבוררות, וניתנה לכך הסכמת הנשיא מראש ובכתב.
- 29.5. על הליכי הגישור יחולו הכללים המפורטים להלן הקיימים בעיקרם בהוראות תקנות בתי המשפט (גישור) התשנ"ג – 1993. הכללים הקבועים בדין ישלימו כללים אלה ככל שעניינם לא הוסדר בכללי מושב הדין.
- 29.6. בעלי הדין מתחייבים לשתף פעולה עם המגשר, לקיים את הליך הגישור בהגינות ובתום לב ולגלות מידע הדרוש כדי ליישב את הסכסוך ביניהם בדרך של הסכמה מרצון.
- 29.7. בעלי הדין מתחייבים שלא להזמין את המגשר למסור עדות, בין בכתב בין בעל-פה, ולא להזמין להציג מסמכים בכל עניין שהועלה, במישרין או בעקיפין, בהליך הגישור.
- 29.8. בעלי הדין מתחייבים שלא למסור לבית המשפט או בהליך שיפוטי אחר דברים שנאמרו בהליך הגישור ולא להציג מסמכים שנערכו במסגרת הליך הגישור ולצרכיו בכל עניין שהועלה, במישרין או

בעקיפין. למען הסר ספק, אין בכך כדי למנוע מכל צד שימוש בטענותיו, במסמכים או במידע שהיה בידו עובר להליך הגישור.

29.9. ידוע לצדדים כי דברים שנמסרו בהליך גישור אינם מוגנים מלשמש כראיה בהליך משפטי פלילי.

29.10. בעלי הדין זכאים להיוועץ עם עורכי דינם ועם כל מי שימצאו לנכון בכל שלב של הגישור.

29.11. הצדדים מצהירים כי מובן להם שדינו של הסדר גישור כדין חוזה. היה ויסיימו הליך הגישור בהסדר גישור הוא ייערך בכתב וייחתם על ידי בעלי הדין. סיימו הצדדים את הליך הגישור בהסדר – יהיו רשאים לבקש מבית המשפט לאשר את הסדר הגישור כפסק דין בהתאם להוראות הדין המסדירות זאת.

29.12. בעלי הדין מסכימים כי העובדה שהם לא הגיעו להסדר גישור או שאינם שבעי רצון מההסדר שהגיעו אליו, לא תשמש עילת תביעה נגד המגשר ו/או מושב הדין, וכי בכפוף להצהרת המגשר הנ"ל אין המגשר אחראי לתוצאת הגישור.

29.13. המגשר מתחייב לנהוג בתום לב כדי לסייע לבעלי הדין להגיע ליישוב הסכסוך מתוך משא ומתן חופשי.

29.14. המגשר מצהיר בעצם קבלת תפקידו כי הוא אינו תלוי בבעל דין ואינו בעל עניין, במישרין או בעקיפין, בנושאי הגישור. ככל שהיתה קיימת היכרות בין המגשר לבין מי מהצדדים היא צוינה על-ידם ו/או על ידי המגשר עד לחתימת הסכם זה.

29.15. המגשר לא יהיה מוסמך להכריע או לתת החלטה מחייבת כלשהי בנושאים שבסכסוך בין בעלי הדין.

29.16. כל אחד מן הצדדים ו/או המגשר רשאי להודיע על הפסקת הליך הגישור.

29.17. המגשר מתחייב שהוא לא ייתן בעתיד שירותים מקצועיים לבעלי הדין בכל עניין הקשור לסכסוך נושא הגישור.

29.18. המגשר יקבע את סדרי הדיון בהליך הגישור ובכלל זה:

29.18.1. הליך הגישור יתנהל לפי נהלים אלה:

29.18.1.1. המגשר יקבע בתיאום עם הצדדים את המקום והמועד לכל ישיבה;

29.18.1.2. המגשר יקבע את סדרי הגישור, ככל שלא נקבעו על פי דין;

29.18.1.3. המגשר רשאי לנהל תיק מסמכים ולרשום פרוטוקול של ישיבות הגישור; מסמכים

ורשימות כאמור ישמשו את המגשר בלבד, ולא יהיו פתוחים לעיון בעלי הדין;

29.18.2. המגשר יהיה רשאי להתייעץ עם מומחה ולקבל חוות דעת של מומחה בתיאום ובהסכמת הצדדים מראש.

29.18.3. המגשר רשאי להציע לבעלי הדין פתרונות לסכסוך ולהביא בפניהם הצעות להסדר גישור.

30. גישור בשניים

30.1 במקרים המתאימים ובהסכמת הצדדים, רשאי הנשיא למנות מותב של שני מגשרים הכולל

מגשר משפטן ומגשר מומחה, כדוגמת מהנדס, רו"ח, שמאי, או גורם אחר בהתאם לתחום הסכסוך.

30.2 הכללים החלים על הליך גישור בפני מגשר יחיד יחולו על גישור בשניים בשינויים המחויבים.

30.3 כללי הכשירות לניהול הליך גישור במושב הדין די שיתקיימו ביחס למגשר המשפטן ואין צורך בקיומן גם ביחס למגשר המומחה.

30.4 חתימת הסדר הגישור, ככל שיושג, תהא על ידי שני המגשרים.

31 גישור בליווי מומחה

31.1 המגשר יהא רשאי, בהסכמת הצדדים, להסתייע במומחה מלווה לצורך יישוב סכסוכים בעלי אופי מקצועי, כגון: סכסוך בנייה, פירוק שיתוף במקרקעין או סכסוך בעל אופי חשבונאי ואחרים.

31.2 מינוי המומחה ייעשה על ידי הנשיא בהתאם לפניית המגשר מתוך רשימת בעלי התפקיד שאינם משפטנים במושב הדין, אלא אם כן מצא הנשיא כי נדרש מינוי של מומחה חיצוני. בכלל זה יוסדר נושא עלויותיו.

31.3 המומחה אשר ימונה יפעל בהתאם להוראות המגשר ולפי צורך, על פי הוראות נשיא מושב הדין.

31.4 השתתפות המומחה הנה בכפוף לגילוי נאות של המומחה והצדדים בדבר אי תלות ויכולתו לכהן כגורם אובייקטיבי.

31.5 המומחה לא ייחשב בתפקידו למגשר אך אין בכך כדי למעט מיכולתו להעלות הצעות לפתרון מחלוקת שבתחום מומחיותו במטרה לסייע בקידום הליך הגישור ובמסגרת תפקידו.

31.6 הצדדים יהיו רשאים למנות את המומחה ליתן חוות דעת במסגרת הליכי הגישור. חשיפת חוות דעת זו, היה והליך הגישור לא צלח, תהא כפופה לאישור בכתב של הצדדים כולם וכן של הטריבונל השיפוטי היושב בדין. באין הסכמה, תיוותר חוות דעת כחלק ממסמכי הגישור שאינם לגילוי.

31.7 היה והליך הגישור יסתיים בלא הסדר גישור, הצדדים לא ימנו מומחה זה ליתן חוות דעת לאחד מן הצדדים, וכן יהיו מנועים מלזמן אותו לעדות כלשהי בדבר מעורבותו בהליך הגישור.

32 "גישור מלווה בבוררות" במושב הדין

- 32.1** "גישור מלווה בבוררות" הנו הליך ליישוב סכסוך אשר תחילתו בהליך גישור וסיומו, ככל שהליך הגישור לא הסתיים בהסדר גישור, בקיום הליך בוררות מכריע בפני מותב הבוררות יחיד, בפסק סופי וללא ערעור, אלא אם כן החליטו הצדדים על מנגנון בוררות שונה.
- 32.2** הן הליך הגישור והן הליך הבוררות יתקיימו בהתאם לכללי מושב הדין לבוררות.

33 סכסוכים שבהם מכהן הנשיא כבעל תפקיד

- 33.1** הצדדים רשאים למנות את הנשיא כבעל תפקיד בסכסוך ביניהם, לרבות כבורר או כמגשר, בכפוף להסכמתו.
- 33.2** הנשיא רשאי לקבוע כי יפעל כבעל תפקיד בסכסוך כזה או אחר במושב הדין ובלבד שהסכמת הצדדים ניתנה לכך.
- 33.3** במקרים שבהם יכהן הנשיא כבורר, הוא יחזיק בסמכויותיו כנשיא שאותן יהא רשאי ליישם בהליך הבוררות בהתאמות הנדרשות. בכלל זה, ובשונה מהליך בוררות המתנהל באופן בפני מותב בוררים יחיד או תלתא במושב הדין, בהליך בוררות שהנשיא נמנה על מותב של 2 בוררים תהא בידיו זכות וטו במקרה של חילוקי דעות עם הבורר הנוסף, וזאת מתוקף היותו נשיא המוסד.

34 הודעות

34.1. היה ולא נקבע אחרת יחולו ההוראות הבאות:

- 34.1.1** מועד המצאתו של מסמך שנמסר ייחשב מועד מסירתו ;
- 34.1.2** מועד המצאתו של מסמך שנשלח בפקסימיליה ייחשב יום עסקים אחד לאחר מועד קבלתו במכשיר הפקסימיליה של הנמען ;
- 34.1.3** מועד המצאתה של הודעת דואר אלקטרוני ייחשב למחרת יום שליחתה ובכפוף להוכחת העברתה בכתב, ובמקרה בו ניתן אישור הנמען בפועל, בין אם בהודעת מייל חוזרת או בדרך אחרת בכתב – על פי מועד זה – המוקדם שבהם.
- 34.1.4** מועד המצאתו של מסמך שנשלח בדואר רשום ייחשב 3 ימי עסקים לאחר מועד שליחתו.
- 34.1.5** בעל-דין המגיש מסמך בהליך הבוררות ימציאו ישירות לבעלי הדין האחרים.

עם סיום הבוררות תעמוד לרשות הצדדים תקופה בת 60 ימים לאיסוף חומרי תיק הבוררות, למעט מסמכים פנימיים, בין אם ממותב הבוררות ובין אם ממושב הדין. היעדר איסוף החומרים, ייחשב כויתור על קבלתם ומושב הדין כמו גם מותב הבוררות היא רשאי להשמידם ללא הודעה נוספת.

35. עלויות

- 35.1. עלויות ההליכים במושב הדין הינן בהתאם לנאמר בטבלה המפורטת בנספח העלויות לכללים אלה.
- 35.2. מושב הדין יהא רשאי לעדכן עלויות אלה מדי פעם בפעם לפי שיקול דעתה.
- 35.3. בעל דין אשר לא יפרע במועד את העלויות הנדרשות הימנו ואף לא לאחר התראה בת 7 ימים יהא דינו כמי שלא התייצב לדיון ומותב הבוררות יהא רשאי לפסוק את פסקו תוך מחיקת כתבי טענותיו.

36. וועדות מייעצות ונשיאות

- 36.1. מושב הדין רשאי לקיים נשיאות אשר תלווה את מושב הדין לצורך פיתוחו המקצועי, פעילותו והגשמת חזונו בישראל ומעבר לים.
- 36.2. מושב הדין רשאי לייסד וועדות מקצועיות בתחומים שונים למען שיפור מתמיד וחיזוק עולם היישוב הסכסוכים בישראל ובכפר הגלובאלי.

37. שונות

- 37.1. כל בעל תפקיד במושב הדין ומושב הדין עצמו לא יהיו אחראים לכל מעשה ו/או מחדל של בורר ו/או מגשר, או כל גורם אשר מונה על ידי מושב הדין ועל פי כללים אלה.
- 37.2. הפנייה בכללים אלה היא בלשון זכר, אך היא מיועדת לזכר ולנקבה כאחד. השימוש בלשון זו נעשתה מטעמי נוחות בלבד.
- 37.3. בעל דין אשר לא העלה התנגדותו באשר ליישומו או אי קיומו של תנאי מכללי הבוררות ויישוב סכסוכים בהזדמנות הראשונה, ייחשב כמוותר על התנגדותו.
- 37.4. מושב הדין רשאי, בהחלטת נשיא, להאריך ולשנות את מגבלת הזמן הקבועה בכללים אלה על יסוד פנייה מנומקת של בורר, מגשר ו/או בעל תפקיד.
- 37.5. הנשיא רשאי לאצול מסמכויות לפי שיקול דעתו לבעל תפקיד אחר בבית הדין בכל מקרה שימצא לנכון. בכל מקום שבו צוין בכללים אלה דבר המצוי ברשות הנשיא, הכוונה הנה בידי הנשיא ולחלופין בידי מי אשר יוסמך על ידו לצורך זה.

37.6 לנשיא הסמכות לפרש ולהבהיר כללים אלה ובכלל זה על דרך מתן גילוי דעת או מסירת עמדתו לפי בקשת בעל תפקיד או בעל עניין, או בדרך אחרת, לרבות על דרך מתן החלטת נשיא. כמו כן בסמכות הנשיא לשנות, לעדכן את כללי מושב הדין ולקבוע כללי משנה מעת לעת.

37.7 מושב הדין יפעל, לפי שיקול דעתו להכשרת והסמכת בעלי תפקיד בהתאם לכללים שייקבעו לכך.

37.8 הכללים המחייבים ביחס לסכסוך אשר יידון במושב הדין הם אלה אשר בתוקף במועד פתיחת התיק במושב הדין, אלא אם כן הסכימו הצדדים בכתב על מועד אחר והודיעו על כך במועד פתיחת התיק.

נספחים:

- כתב הסכמה על קיום ישיבת מטרה במושב הדין, **נספח 1** לכללים אלה.
- כתב הסכמה על ניהול הליך בוררות במושב הדין מצ"ב **כנספח 2** לכללים אלה.
- טופס בקשה לפתיחת הליכי יישוב סכסוך במושב הדין מצ"ב **כנספח 3** לכללים אלה.
- טופס פרטי תשובה לבקשה ליישוב סכסוך במושב הדין מצ"ב **כנספח 4** לכללים אלה.
- טופס פרטי תגובה לתשובת המשיבים מצ"ב **כנספח 5** לכללים אלה.
- סעיפי בוררות ויישוב סכסוכים במושב הדין מצ"ב **כנספח 6** לכללים אלה.
- **כללי מושב הדין לניהול בוררות בהליך מואץ.**

כתב הסכמה על קיום ישיבת מטרה במושב הדין (1)

מושב הדין מתבקש לקיים ישיבת מטרה לשם קביעת מסלול מוסכם לפתרון הסכסוך בין הצדדים.

8. פרטי המבקש/ים:

שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד	1.1	_____
מס' זיהוי	1.2	_____
מען למסירת מסמכים	1.3	_____
כתובת ד. אלקטרוני	1.4	_____

9. פרטי בא כח, אם מונה

שם בא כח	2.1	_____
מס' רישיון עו"ד	2.2	_____
שם המשרד	2.3	_____
מען למסירת מסמכים	2.4	_____
כתובת ד. אלקטרוני	2.5	_____

פרטי המשיבים לבקשה:

10. פרטי המשיב/ים:

שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד	3.1	_____
מס' זיהוי	3.2	_____
מען למסירת מסמכים	3.3	_____
כתובת ד. אלקטרוני	3.4	_____

11. פרטי בא כח, אם מונה

שם בא כח	4.1	_____
מס' רישיון עו"ד	4.2	_____
שם המשרד	4.3	_____
מען למסירת מסמכים	4.4	_____
כתובת ד. אלקטרוני	4.5	_____

5. תיאור תמציתי של הסכסוך

הערכת היקף הסכסוך :

כספי בסך של _____ ₪

אחר _____ .

6. אנו מתחייבים לשאת בעלויות ההליכים ליישוב הסכסוך במושב הדין בהתאם לכללים שבתוקף במועד זה¹.

7. נבקשכם לקבוע לוח זמנים ותיאום ישיבת מטרה².

¹ עלות ישיבת מטרה הנה חד פעמית וככל שהצדדים יחליטו על פתרון הסכסוך במושב הדין היא תנוכה מעלות ההליך. ידוע לצדדים כי תנאי מוקדם לפתיחת תיק בוררות מואצת במושב הדין או הליך משפטי כדוגמת בוררות או גישור הנו הסכמה בכתב בין הצדדים. באין הסכמה או החלטה שיפוטית בדבר קיום ההליך זה לא ניתן לקיים הליך משפטי המותנה בהסכמת הצדדים.

² ישיבת מטרה נועדה לסייע בידי הצדדים לקבל החלטה בדבר מנגנון יישוב הסכסוך המתאים להם. הישיבה אינה תחליף ליעוץ משפטי והאחריות בדבר קבלת ההחלטה הנה על הצדדים באופן בלעדי. אין בקבלת החלטה מוסכמת בישיבת המטרה כדי לחייב שההליך הנבחר הנו ההליך הטוב ביותר, חרף המאמצים לגבש החלטה מושכלת ונכונה.

הסכם בוררות במושב הדין לבוררות וליישוב סכסוכים (2)

1. אנו הח"מ מעוניינים בפתרון הסכסוך בינינו בהליך בוררות במושב הדין לבוררות בפני בורר יחיד/ מותב של 2 בוררים (מחק את המיותר) על פי הכללים שבתוקף ביום חתימת הסכם זה.
2. נבקש לתאם ישיבת מטרה על מנת לקבוע סדרי דיון בהליך הבוררות לעיל.
3. אנו מתחייבים לשלם בחלקים שווים את עלויות הבוררות על פי נספח התשלומים שבתוקף, נכון ליום חתימת הסכם זה.

ולראיה באנו על החתום

_____	_____
שם : _____	שם : _____
כתובת : _____	כתובת : _____
דוא"ל : _____	דוא"ל : _____
מועד : _____	מועד : _____

טופס בקשה לפתיחת הליך ליישוב סכסוך במושב הדין (3)

מושב הדין מתבקש להורות על פתיחת הליכי בוררות בהתאם לכללים החלים על בוררות זו והפרטים הבאים :

	1. פרטי המבקש/ים :
_____	1.1 שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד
_____	1.2 מס' זיהוי
_____	1.3 מען למסירת מסמכים
_____	1.4 כתובת ד. אלקטרוני
	2. פרטי בא כח, אם מונה
_____	2.1 שם בא כח
_____	2.2 מס' רישיון עו"ד
_____	2.3 שם המשרד
_____	2.4 מען למסירת מסמכים
_____	2.5 כתובת ד. אלקטרוני
	פרטי המשיבים לבקשה :
	3. פרטי המשיב/ים :
_____	3.1 שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד
_____	3.2 מס' זיהוי
_____	3.3 מען למסירת מסמכים
_____	3.4 כתובת ד. אלקטרוני
	4. פרטי בא כח, אם מונה
_____	4.1 שם בא כח
_____	4.2 מס' רישיון עו"ד
_____	4.3 שם המשרד
_____	4.4 מען למסירת מסמכים
_____	4.5 כתובת ד. אלקטרוני

5. תיאור תמציתי של הסכסוך

הסעד המבוקש בתביעה:

כספי בסך של _____ ₪

אחר _____.

6. תיאור ההליך המבוקש ליישוב הסכסוך: _____

7. מידע רלבנטי נוסף, אם קיים

8. הסכמה על קיום הליך ליישוב סכסוך במושב הדין³

○ מצ"ב הסכם בכתב מחייב בין הצדדים בדבר קיום הליך ליישוב סכסוך במושב הדין.

○ מצ"ב החלטת ערכאה שיפוטית בדבר קיום הליך ליישוב הסכסוך במושב הדין.

9. אנו הח"מ מעוניינים בפתרון הסכסוך בינינו במושב הדין לבוררות וליישוב סכסוכים בהתאם לכללי מושב הדין שבתוקף ביום חתימת הסכם זה.

10. אנו נישא בעלויות ההליכים ליישוב הסכסוך במושב הדין בהתאם לכללים שבתוקף במועד זה.

11. נבקשם לקבוע לוח זמנים להוצאת הליך בוררות זה לפועל בכפוף לעמידתנו בתנאי הסף הנדרשים.

ולראיה באנו על החתום

חתימה: _____

שם: _____

מועד: _____

³ ידוע לצדדים כי תנאי מוקדם לפתיחת תיק ליישוב סכסוך במושב הדין הנו הסכמה בכתב בין הצדדים. באין הסכמה או החלטה שיפוטית בדבר קיום הליך זה לא ניתן לקיים הליך משפטי המותנה בהסכמת הצדדים.

תיק מה"ד מס' _____

פרטי תשובה לפתיחת הליך ליישוב סכסוך במושב הדין (4)

הננו מתכבדים להשיב על הבקשה לפתיחת הליך ליישוב סכסוך במושב הדין כמפורט להלן:

.1 פרטי המבקש/ים:	
1.1 שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד	_____
1.2 מס' זיהוי	_____
1.3 מען למסירת מסמכים	_____
1.4 כתובת ד. אלקטרוני	_____
.2 פרטי בא כח, אם מונה	
2.1 שם בא כח	_____
2.2 מס' רישיון עו"ד	_____
2.3 שם המשרד	_____
2.4 מען למסירת מסמכים	_____
2.5 כתובת ד. אלקטרוני	_____
.3 פרטי המשיב/ים:	
3.1 שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד	_____
3.2 מס' זיהוי	_____
3.3 מען למסירת מסמכים	_____
3.4 כתובת ד. אלקטרוני	_____
.4 פרטי בא כח, אם מונה	
4.1 שם בא כח	_____
4.2 מס' רישיון עו"ד	_____
4.3 שם המשרד	_____
4.4 מען למסירת מסמכים	_____
4.5 כתובת ד. אלקטרוני	_____

5. עמדת המשיבים/ים ביחס לתיאור הסכסוך ע"י המבקש/ים וההליך המבוקש

6. מידע רלבנטי נוסף, אם קיים

7. תביעה שכנגד (אם קיימת)

8. הסעד המבוקש בתביעה :

9. כספי בסך של _____ ₪

10. אחר _____ .

11. הסכמה על קיום הליך ליישוב סכסוך במושב הדין⁴

- בין הצדדים קיימת הסכמה בכתב לקיום הליך בוררות מואצת במושב הדין. מצ"ב העתק מן ההסכם בכתב.
- מצ"ב החלטת ערכאה שיפוטית בדבר קיום הליך יישוב הסכסוך במושב הדין.
- לא נתנו את הסכמתנו לקיום הליך ליישוב סכסוך במושב הדין (במקרה זה יש למחוק את הסעיף הבא).

⁴ ידוע לצדדים כי תנאי מוקדם לפתיחת תיק בוררות מואצת במושב הדין או הליך משפטי כדוגמת בוררות או גישור הנו הסכמה בכתב בין הצדדים. באין הסכמה או החלטה שיפוטית בדבר קיום הליך זה לא ניתן לקיים הליך משפטי המותנה בהסכמת הצדדים.

12. לאור האמור לעיל אנו הח"מ מעוניינים בפתרון הסכסוך בינינו במושב הדין לבוררות וליישוב סכסוכים בהתאם לכללי הבוררות המואצת שבתוקף ביום חתימת הסכם זה.
13. אנו מתחייבים לשאת בעלויות ההליכים ליישוב הסכסוך במושב הדין בהתאם לכללים שבתוקף במועד זה.
14. נבקשכם לקבוע לוח זמנים להוצאת הליך בוררות זה לפועל בכפוף לעמידתנו בתנאי הסף הנדרשים.

ולראיה באנו על החתום

חתימה: _____

שם: _____

מועד: _____

תיק מה"ד מס' _____

תגובה לתשובה לפתיחת הליכי יישוב סכסוך במושב הדין (5)

הננו מתכבדים להשיב על התגובה לתשובה לפתיחת הליך בוררות מואצת במושב הדין כמפורט להלן :

	.1 פרטי המבקש/ים :
_____	1.1 שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד
_____	1.2 מס' זיהוי
_____	1.3 מען למסירת מסמכים
_____	1.4 כתובת ד. אלקטרוני
	.2 פרטי בא כח, אם מונה
_____	2.1 שם בא כח
_____	2.2 מס' רישיון עו"ד
_____	2.3 שם המשרד
_____	2.4 מען למסירת מסמכים
_____	2.6 כתובת ד. אלקטרוני
	.3 פרטי המשיב/ים :
_____	3.1 שם פרטי ומשפחה/שם תאגיד
_____	3.2 מס' זיהוי
_____	3.3 מען למסירת מסמכים
_____	3.4 כתובת ד. אלקטרוני
	.4 פרטי בא כח, אם מונה
_____	4.1 שם בא כח
_____	4.2 מס' רישיון עו"ד
_____	4.3 שם המשרד
_____	4.4 מען למסירת מסמכים
_____	4.5 כתובת ד. אלקטרוני

5. התשובה בתמצית לטענות תביעה שכנגד:

6. מידע רלבנטי נוסף, אם קיים

7. הסכמה על קיום הליך ליישוב סכסוך במושב הדין⁵

- בין הצדדים קיימת הסכמה בכתב לקיום הליך יישוב סכסוך במושב הדין. מצ"ב העתק ההסכם שבין הצדדים.
- לא נתנו את הסכמתנו לקיום הליך יישוב סכסוך במושב הדין (אם, מחק את הסעיף הבא).

12. אנו הח"מ מעוניינים בפתרון הסכסוך בינינו במושב הדין לבוררות וליישוב סכסוכים בהתאם לכללי הבוררות המואצת שבתוקף ביום חתימת הסכם זה.

13. אנו מתחייבים לשאת בעלויות ההליכים ליישוב הסכסוך במושב הדין בהתאם לכללים שבתוקף במועד זה.

14. נבקשם לקבוע לוח זמנים להוצאת הליך בוררות זה לפועל בכפוף לעמידתנו בתנאי הסף הנדרשים.

ולראיה באנו על החתום

חתימה: _____
שם: _____
מועד: _____

⁵ ידוע לצדדים כי תנאי מוקדם לפתיחת תיק ליישוב סכסוך במושב הדין או הליך משפטי כדוגמת בוררות או גישור הנו הסכמה בכתב בין הצדדים. באין הסכמה או החלטה שיפוטית בדבר קיום הליך זה לא ניתן לקיים הליך משפטי המותנה בהסכמת הצדדים.

סעיפי בוררות ויישוב סכסוכים חוזיים במושב הדין (6)

סעיף יישוב סכסוך דו שלבי במושב הדין

1. הצדדים יפעלו ליישוב כל סכסוך בעניין חוזה זה, הוראותיו, פרשנותו, ביצועו, טענות להפרתו, או כל מחלוקת אחרת בקשר אליו באמצעות הליכי משא ומתן ישיר במשך תקופה בת 30 יום, אלא אם כן תוארך בהסכמת הצדדים.
2. היה ולא הושגה הסכמה בין הצדדים, יוכרע הסכסוך בהליך בוררות בהתאם לכללי הבוררות של מושב הדין בפני בורר משפטן יחיד; אין באמור לעיל כדי למנוע מן הצדדים להסכים על קיום הליך אחר ליישוב הסכסוך בכתב קודם למינוי מותב הבוררות.

סעיף יישוב סכסוך חוזי תלת שלבי במושב הדין

1. הצדדים יפעלו ליישוב כל סכסוך בעניין חוזה זה, הוראותיו, פרשנותו, ביצועו, טענות להפרתו, או כל מחלוקת אחרת בקשר אליו באמצעות הליכי משא ומתן ישיר במשך תקופה בת 14 יום, אלא אם כן תוארך בהסכמת הצדדים.
2. היה ולא הושגה הסכמה בין הצדדים, יקיימו הצדדים הליך גישור במושב הדין לבוררות מומחים וליישוב סכסוכים (להלן – "מושב הדין") ובהתאם לכללי הגישור החלים בהליך זה;
3. לא הסתיים הליך הגישור בהסדר, או הופסק מסיבה כלשהי, יוכרע הסכסוך בהליך בוררות בהתאם לכללי הבוררות של מושב הדין בפני בורר משפטן יחיד; אין באמור לעיל כדי למנוע מן הצדדים להסכים על קיום הליך אחר ליישוב הסכסוך בכתב קודם למינוי מותב הבוררות.

סעיף בוררות חוזי כללי במושב הדין בפני בורר משפטן

כל סכסוך בעניין חוזה זה, הוראותיו, פרשנותו, ביצועו, טענות להפרתו, או כל מחלוקת אחרת בקשר אליו (להלן – "הסכסוך") יוכרע במושב הדין לבוררות מומחים וליישוב סכסוכים (להלן – "מושב הדין") בהליך בוררות ובהתאם לכללי מושב הדין.

סעיף בוררות מומחים משפטית במושב הדין (בפני שני בוררים)

כל סכסוך בעניין חוזה זה, הוראותיו, פרשנותו, ביצועו, טענות להפרתו, או כל מחלוקת אחרת בקשר אליו (להלן – "הסכסוך") יוכרע במושב הדין לבוררות מומחים וליישוב סכסוכים (להלן – "מושב הדין") בהליך בוררות מומחים משפטית ובפני שני בוררים בהתאם לכללי מושב הדין. אין באמור לעיל כדי למנוע מן הצדדים להסכים על קיום הליך אחר ליישוב הסכסוך בכתב קודם למינוי מותב הבוררות.